

Sygn. akt **IA Ga 219/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Piotr Górecki

Sędziowie: Elżbieta Fijałkowska

Maciej Rozpędowski

Protokolant: st.sekr.sąd. Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2020 r. w (...)

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank (...) Oddział w (...) z siedzibą**

w W.

przeciwko **J. S.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 17 lipca 2017 r., sygn. akt IX GC 1248/16

1. oddała apelację,
2. nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w (...)) 402,32 zł tytułem kosztów sądowych,
3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 11.100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Elżbieta Fijałkowska Piotr Górecki Maciej Rozpędowski

Sygn. akt IA Ga 219/18

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) SA w W. wniósł przeciwko pozwanej J. S., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. S. w P. o zasądzenie kwoty 1.921.314,95 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż wiarygodność objęta pozwem powstała w wyniku umowy kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...) z dnia 27 maja 2008 r.,

zmienionej następnie porozumieniem o restrukturyzacji kredytu z dnia 25 stycznia 2010 r. oraz porozumieniem nr 2 o restrukturyzacji kredytu z dnia 09 sierpnia 2010r. Pozwana nie wywiązała się z należycie ze swoich zobowiązań z tytułu umowy kredytu i powód w dniu 01 września 2014 r. wypowiedział umowę kredytową, wzywając jednocześnie pozwaną do bezzwłocznej spłaty wszystkich należności. Powód w dniu 04 marca 2016 r. na podstawie art. 95 ust. 1 prawa bankowego wystawił wyciąg z ksiąg bankowych nr (...), będący podstawą roszczenia, wskazujący wysokość zobowiązań pozwanej na kwotę 1.921.314,95 zł, obejmującą należność główną wraz z opłatami i odsetkami do dnia 04 marca 2016r.

W dniu 20 czerwca 2016r. Sąd Rejonowy (...) w (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym sygn. akt VI Nc-e 381210/16, w którym w całości uwzględnił powództwo.

Pozwana wniosła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, domagając się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 22 września 2016 r. Sąd Rejonowy (...) w (...)przekazał sprawę do Sądu Okręgowego w (...)

Powód podtrzymał dotychczasowe żądania.

Wyrokiem z dnia 17 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w (...)

I. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.889.314, 95 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1.650.166 zł 24 gr od dnia 05 marca 2016r. do 14 marca 2016r. i od kwoty 1.646.166 zł 24 gr od dnia 15 marca 2016r. do dnia zapłaty, oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 242.817 zł 90 gr od dnia 16 marca 2016r. do dnia zapłaty,

II. oddalił powództwo w pozostałej części,

III. kosztami postępowania obciążył pozwaną i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 38.434 zł,

b) nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w (...)) kwotę 72.049 zł tytułem nieuiszczonej przez powoda części opłaty sądowej od pozwu (sygn. akt IX GC 1248/16).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 31 grudnia 2012 r. (...) Bank (...) S.A. (spółka przejmująca) połączyła się ze spółką (...) S.A. (spółka przejmowana) w trybie art. 492 § 1 pkt. 1 k.s.h., tj. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej do spółki przejmującej. Natomiast dnia 19 września 2011 r. utworzony został bank krajowy (...) S.A., który na zasadach określonych przepisem art. 42 Prawa bankowego wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki dotychczasowego wierzyciela – (...) S.A. Oddział w Polsce.

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. S. w P., na podstawie wpisu do Ewidencji Działalności Gospodarczej. W dniu 27 maja 2008 r. powód zawarł z pozwaną, umowę kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy, indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...). W ramach tej umowy powód udzielił pozwanej kredytu w kwocie 1.000.000 zł, na warunkach określonych w umowie oraz w Regulaminie kredytowania przedsiębiorców w (...). W § 1 pkt. 2 umowy zastrzeżono, że kredyt jest indeksowany do waluty obcej (...). Saldo kredytu miało zostać obliczone według zasad opisanych w Regulaminie, na podstawie kursu waluty obcej obowiązującego w dacie uruchomienia kredytu lub w przypadku kredytu wypłacanego w transzach – kursów waluty obcej obowiązujących w dacie uruchomienia poszczególnych transz kredytu. Kredyt miał zostać wykorzystany na refinansowanie kredytów oddzielonych przez: (...) Bank (...) S.A. umową z dnia 20 czerwca 2006 r., Bank (...) S.A. umową z dnia 30 sierpnia 2006 r. oraz umową z dnia 23 kwietnia 2004r., (...) S.A. umową z dnia 12 października 2005 r., (...) Bank S.A. umową z dnia 30 czerwca 2006 r., (...) Bank S.A. umową z dnia 08 stycznia 2008 r., (...) Bank S.A. umową z dnia 11 września 2007 r., finansowanie bieżącej działalności pozwanej, pokrycie opłat związanych z wyceną

nieruchomości oraz pokrycie prowizji za udzielenie kredytu. Bank udzielił kredytu na okres 300 miesięcy począwszy od daty postawienia kwoty kredytu do dyspozycji kredytobiorcy. Kredyt miał zostać wypłacony w transzach. Pozwana zobowiązała się ponieść prowizję za udzielenie kredytu w wysokości 15.000 zł, opłatę za czynności związane z wyceną nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu w kwocie 2.500 zł, pozostałe prowizje i opłaty, których wysokość i tryb pobrania określała Tabela Opłat i Prowizji dla Małych firm oraz odsetki od wykorzystanego kredytu.

Szczegółowe prawa i obowiązki stron umowy określał „Regulamin kredytowania przedsiębiorców w (...), stanowiący załącznik do umowy i będący zarazem jej integralną częścią. Obok regulaminu, załącznikami do umowy była także m. in. Tabela Opłat i Prowizji dla Małych firm. Zgodnie z postanowieniem pkt. IX ppkt. 3 spłata rat kredytu następować miała w złotych polskich według kursu sprzedaży dewiz określonego w tabeli kursów na koniec dnia roboczego poprzedzającego dzień wymagalności raty spłaty kredytu.

W dniu 25 stycznia 2010 r. strony zawarły porozumienie o restrukturyzacji kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...). W porozumieniu tym oświadczyły, iż zadłużenie pozwanej wobec powoda z tego tytułu na dzień 06 stycznia 2010 r. wynosi 1.377.867,80 zł, co stanowi 479.058,41 CHF. Pozwana oświadczyła, iż uznaje roszczenia Banku z tytułu umowy kredytowej co do zasady oraz co do wysokości zadłużenia w tym porozumieniu określonej. Strony postanowiły zrestrukturyzować zadłużenie na zasadach określonych w porozumieniu, umowie oraz Regulaminie kredytowania przedsiębiorców w (...). W porozumieniu kredytobiorca zobowiązał się do przeniesienia głównego rachunku bieżącego do powoda.

W dniu 09 sierpnia 2010 r. strony zawarły kolejne porozumienie – porozumienie nr 2 o restrukturyzacji kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...), zmienionej porozumieniem o restrukturyzacji kredytu z dnia 25 stycznia 2010 r. W porozumieniu tym oświadczyły, iż zadłużenie pozwanej wobec powoda z tego tytułu na dzień 06 lipca 2010 r. wynosi 1.469.598,08 zł, co stanowi 481.141,33 CHF. Pozwana oświadczyła, iż uznaje roszczenia Banku z tytułu umowy kredytowej co do zasady oraz co do wysokości zadłużenia w tym porozumieniu określonej. Obydwie strony postanowiły zrestrukturyzować zadłużenie na zasadach określonych w porozumieniu, umowie oraz Regulaminie kredytowania przedsiębiorców w (...). W porozumieniu kredytobiorca udzielił powodowi pełnomocnictwa do m. in. pobierania ze wszystkich rachunków bankowych prowadzonych obecnie w przyszłości dla kredytobiorcy środków pieniężnych z zaliczeniem ich na spłatę wymagalnych zobowiązań z tytułu kredytu, odsetek, prowizji i innych opłat, w przypadku opóźnienia w spłacie tych zobowiązań w wysokości wynikającej z umowy.

W dniu 08 lipca 2013 r. strony podpisały aneks do porozumienia nr 2 z dnia 09 sierpnia 2010 r., w którym zmieniły zasady restrukturyzacji. W aneksie strony oświadczyły, iż zadłużenie pozwanej wobec powoda z tytułu kredytu na dzień 21 czerwca 2013 r. wynosi 1.707.710,52 zł, co stanowi 460.063,72 CHF.

Cała kwota objęta umową kredytową z dnia 27 maja 2008r. została wypłacona pozwanej. W okresie od maja 2008 r. do kwietnia 2014 r. pozwana spłacała kredyt, jednakże z czasem wpłacane przez nią kwoty nie pokrywały pełnej wysokości bieżącej raty, a nadto spłaty zaczęły być nieterminowe i nieregularne. Wobec zaprzestania dokonywania przez pozwanych spłaty zobowiązań wynikających z zawartej umowy w sposób uzgodniony w umowie i w porozumieniach restrukturyzacyjnych, powód pismem z dnia 01 września 2014 r. wypowiedział umowę kredytu rozwojowego indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...) z dnia 27 maja 2008 r. z zachowaniem 31. dniowego okresu wypowiedzenia. W piśmie wskazano, iż okres wypowiedzenia miał upłynąć z dniem 16 października 2014 r. Powód poinformował pozwaną, że jej zadłużenie z tytułu umowy kredytu na dzień wypowiedzenia umowy wynosi 466.147,30 CHF i wezwał do jej spłaty w terminie do końca okresu wypowiedzenia, informując, że z upływem okresy wypowiedzenia cała kwota zostanie postawiona w stan natychmiastowej wymagalności bez dodatkowego wyzwania do spłaty zadłużenia oraz naliczane będą odsetki zgodnie z Tabelą Oprocentowania, Opłat i Prowizji dla produktów kredytowych dla Małych Przedsiębiorstw. Wypowiedzenie zostało wysłane na adres pozwanej wskazany w umowie oraz w porozumieniach restrukturyzacyjnych. Przesyłka została dwukrotnie awizowana i wróciła do powoda a adnotacją „zwrot, nie podjęto w terminie”.

W dniu 04 marca 2016 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg bankowych, w którym stwierdził, że wymagalne zadłużenie pozwanej z tytułu umowy kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...) na dzień 04 marca 2016 r. wynosi 1.921.314,95 zł. Na kwotę tą składają się następujące należności:

- kapitał kredytu w wysokości 1.678.166,24 zł,
- odsetki umowne w kwocie 39.119,30 zł naliczone zgodnie z Regulaminem od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 03 czerwca 2014r. do dnia rozwiązania umowy – 17 października 2014 r.,
- opłaty w łącznej wysokości 330,81 zł naliczone zgodnie z Regulaminem oraz Tabelą Opłat i Prowizji,
- odsetki ustawowe i ustawowe za opóźnienie w kwocie 203.698,60 zł, naliczone od kwoty kapitału kredytu za okres od dnia 18 października 2014 r. do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku.

W okresie od lipca 2015 r. do marca 2016 r. pozwana dokonała następujących wpłat na poczet spłaty zadłużenia u powoda: w dniu 09 lipca 2015 r. – 4000 zł, w dniu 05 sierpnia 2015r. – 4000 zł, w dniu 09 września 2015 r. – 4000 zł, w dniu 06 października 2015 r. – 4000 zł, w dniu 04 listopada 2015r. – 4000 zł, w dniu 04 grudnia 2015 r. – 4000 zł, w dniu 10 lutego 2016 r. – 4000 zł, w dniu 14 marca 2016 r. - 4000 zł i w dniu 05 listopada 2014 r. - 2000 zł.

W oparciu o powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy w (...) uznał, że powód wykazał, iż pozwana posiada wobec niego wymagalne zadłużenie z tytułu umowy kredytu firmowego na wzrost konkurencyjności firmy indeksowanego kursem franka szwajcarskiego nr (...). Jednocześnie strona pozwana nie wykazała, aby zawarte w umowie klauzule o ustalaniu wysokości salda kredytu oraz poszczególnych rat spłaty przy zastosowaniu zasad indeksacji kredytu do waluty obcej – (...) były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i jako takie były niedozwolone. W związku z powyższym Sąd ten zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.889.314,95 zł z ustawowymi odsetkami, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo. O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg bankowych i skapitalizowaniu dotychczas naliczonych odsetek ustawowych za opóźnienie, tj. od dnia 05 marca 2016 r.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wniosła pozwana domagając się jego zmiany przez oddalenie powództwa i obciążanie powoda kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania apelacyjnego.

Skarżąca podniosła następujące zarzuty odwoławcze:

- 1) naruszenie art. 5 k.c. „poprzez jego nieprawidłową interpretację i w efekcie bezpodstawne uznanie, że powód nie uczynił ze swego prawa wynikającego z umowy kredytu użytku sprzecznego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa i sprzecznego z zasadami współżycia społecznego”;
- 2) naruszenie art. 6 k.c. „poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i w konsekwencji nieprawidłowe uznanie, że to pozwana kwestionując zasadność wypowiedzenia umowy kredytu powinna wykazać, że umowa została wypowiedziana nieprawidłowo, podczas gdy to powód, zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, powinien wykazać zasadność dokonanego wypowiedzenia (...)”;
- 3) naruszenie art. 353¹ k.c. „poprzez jego niezastosowanie i w efekcie zaniechanie uznania, że umowa kredytu łącząca strony naruszała zasadę swobody umów”;
- 4) naruszenie art. 354 § 1 i 2 k.c. „poprzez jego niezastosowanie i w efekcie zaniechanie uznania, że powód wykonywał umowę kredytu łącząca strony w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i nie odpowiadający ce :» społeczno-gospodarczemu umowy”;

5) naruszenie art. 355 § 1 i 2 k.c. „poprzez jego niezastosowanie i w efekcie zaniechanie uznania, że powód wykonywał umowę kredytu bez dochowania należytej staranności”;

6) naruszenie art. 358 § 1 k.c. „poprzez jego niezastosowanie, ewentualnie nieprawidłowe zastosowanie i w konsekwencji bezpodstawne uznanie, że pozwana jest zobowiązana wobec powoda w złotych polskich, podczas gdy w rzeczywistości zobowiązanie pozwanej wobec powoda stanowi kwota we franku szwajcarskim”;

7) naruszenie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i w efekcie nierozdzielenie stosunkowe kosztów procesu, mimo jedynie częściowego uwzględnienia roszczeń powoda;

8) naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i w efekcie obciążenie pozwanej całością kosztów procesu;

9) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. „poprzez dokonanie oceny zgromadzonych dowodów z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, a także dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym i w efekcie bezpodstawne uznanie, że powód udowodnił wysokość dochodzonego od pozwanej roszczenia”;

10) naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. „poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie za udowodnioną przez powoda wysokość roszczenia, podczas gdy udowodnienie tej okoliczności wymagało wiadomości specjalnych, a więc dowodu z opinii biegłego sądowego”.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w (...) zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd odwoławczy podzieliła ustalenia faktyczne sądu I instancji i tym samym przyjmuje je za własne. Wpada zatem w tym miejscu odnieść się do zarzutów odwoławczych, poczynając od zarzutów procesowych.

Nie był zasadny zarzut naruszenia art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i w efekcie nierozdzielenie stosunkowe kosztów procesu, mimo jedynie częściowego uwzględnienia roszczeń powoda. Należy podzielić zapatrywanie sądu I instancji, że powodowy bank przegrał proces tylko w nieznaczącej części (1.921.131:1.889.314), a co za tym idzie były podstawy do obciążania pozwanej kosztami procesu w całości na podstawie art. 98 k.p.c.

Nie było także podstaw do nieobciążania pozwanej kosztami postępowania w oparciu o przepis z art. 102 k.p.c. Aby móc zastosować ten wyjątkowy, w zakresie stosowania przepis, muszą przemawiać a tym szczególnie okoliczności, które w sposób ostateczny, w odniesieniu do pozwanej usprawiedliwiłyby sięgnięcie do zasad słuszności. Nie sposób jednak doszukać się w przedmiotowej sprawie zasad słuszności, które pozwalały by na zastosowanie art. 102 k.p.c. i to tym bardziej, że pozwana prowadziła działalność gospodarczą z którą wiązały się zaciągane przez nią kredyty bankowe.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zauważyć trzeba, że zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w tym przepisie, sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966 roku, II CR 423/66, OSNPG 1967/ 5-6/21; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 roku, I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, Lex, nr 80266; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 roku, IV CKN 1256/00, Lex, nr 80267). Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może, więc polegać tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącej wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na własnej ocenie, lecz konieczne jest przy tym posłużeniu się argumentami wyłącznie

jurydycznym wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy. Autor apelacji podniósł, że sąd I instancji nieprawidłowo ocenił takie dowody z dokumentów: wypowiedzenie umowy kredytu z dnia 1 września 2014 r., wyciąg z ksiąg bankowych, „Historie spłaty kredytu do umowy (...) (...)”, porozumienie restrukturyzacyjne z 25 stycznia 2010 r., porozumienie nr 2 o restrukturyzacji oraz aneks do porozumienia nr 2. Należy stwierdzić, że dowody te zostały prawidłowo ocenione. Niewątpliwie powodowy bank wykazał, że pozwana kredytu nie spłacała, co sama potwierdziła w korespondencji z bankiem, a w toku procesu kwestionowała jedynie wysokość zadłużenia. Zadłużenie pozwanej zostało zresztą dokładnie potwierdzone także przez biegłego powołanego przez sąd drugiej instancji (o czym w dalszej części uzasadnienia). Już tylko z powyższych względów zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie był trafny.

Poniekąd zasadne pozwana podnosiła zarzut naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. „poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie za udowodnioną przez powoda wysokość roszczenia, podczas gdy udowodnienie tej okoliczności wymagało wiadomości specjalnych, a więc dowodu z opinii biegłego sądowego”. Dowód ten został przeprowadzony przez sąd II instancji. Biegły A. P. z dziedziny nauk ekonomicznych o specjalności m. in. bankowości i finansów, w opinii z dnia 18 listopada 2019 r. (k. 707), opinii uzupełniającej z dnia 10 lutego 2020 r. (k. 770) i wyjaśnień (k. 796), dokładnie obliczył stan zadłużenia pozwanej przy uwzględnieniu miarodajnych kursów franka szwajcarskiego, spreadu oraz wpłat dokonywanych przez pozwaną i to także wpłat dokonanych już po wypowiedzeniu umowy. Po uwzględnieniu wszystkich okoliczności związanych z przedmiotową umową kredytową, w tym dokonanych spłatach przez pozwaną, biegły stwierdził jednoznacznie, że na dzień 16 października 2014 r. zadłużenie pozwanej wobec banku wynosiło 438.794,36 CHF, czyli wg ówczesnego kursu – 1.698.968,31 zł. Skapitalizowane odsetki umowne, których domagał się bank wynosiły z kolei 4.248,69 zł, co odpowiadało kwocie 210.135,46 zł (k. 780). Łącznie więc 1.909.103,70 zł, a więc więcej aniżeli zasądził to sąd I instancji.

Dodać trzeba, że nie było żadnych uzasadnionych podstaw, aby opinię biegłego kwestionować. Była ona przekonująca i wyczerpująca. Uwzględniała przy tym wszystkie okoliczności sprawy, w tym wszystkie umowy i porozumienia stron co do restrukturyzacji kredytu oraz wszelkie spłaty dokonywane przez pozwaną. Tak więc przeprowadzenie tego dowodu nie potwierdziło zastrzeżeń pozwanej co do wysokości jej zadłużenia kredytowego.

Nietrafne okazały się zarzuty naruszenia prawa materialnego. Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 5 k.c. Skarżąca upatrywała naruszenie przez bank takich zasad jak: zasady współzycia społecznego, zasady uczciwości i lojalności kupieckiej, sprzeczności umowy ze społeczno-gospodarczym jej przeznaczeniem, zasady swobody umów, zasady równowagi kontraktowania. Przede wszystkim trzeba na wstępie zauważyć, że pozwana zawierała umowę kredytową z 2008 r. nie jako konsument, lecz jako osoba prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) (k. 54). Wprawdzie pozwana na etapie postępowania apelacyjnego usiłowała dopiero wykazywać, że ów kredyt zaciągnęła na cele nie związane z prowadzoną działalnością, co miało z kolei wskazywać, że w istocie przedmiotową umowę zawierała jako konsument w rozumieniu art. 22¹ k.c. Nie mniej jednak twierdzenie i dowodzenie w tym zakresie było spóźnione. W szczególności podkreślić godzi się, że pozwana okoliczności tej nie podnosiła w sprzeciwie (k. 9), chociaż miała obowiązek wówczas przedstawić wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie.

Umowa o kredyt indeksowany zawierała dopuszczalną klauzulę waloryzacyjną w rozumieniu art. 358¹ § 2 k.c. Stanowisko to uznać należy za ugruntowane w orzecznictwie (por.: Sąd Najwyższy w wyroku z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, Legalis nr 1618112). Taki rodzaj modyfikacji umowy kredytowej jest dopuszczalny też na gruncie zasady swobody umów (Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14 (Legalis nr 1450586)). Zauważyć trzeba, że dzięki zastosowaniu niższych stawek referencyjnych, wedle których oprocentowane były kredyty we frankach, klienci banków, w tym powódka, zawierając umowę kredytu denominowanego we frankach miała możliwość uzyskania niższych rat spłaty kredytu, a zatem w zamian za niższe oprocentowanie, aniżeli przy analogicznym kredycie w złotówkach i niższą ratę miesięczną kredytu. Powódka przy tym świadomie godziła się na ryzyko kursowe. Informacje w tym zakresie znajdowały się w Regulaminie kredytowania, który stanowił podstawę zawarcia umowy kredytowej z powódką (§ 10 umowy i Regulamin kredytowania przedsiębiorców – szczególności pkt 3 wyjaśniający definicję kredytu indeksowanego). Ponadto powódka zawierała wcześniej szereg różnych kredytów i jako

osoba prowadząca działalność trudno uznać ją za nieorientowaną w tego typu transakcjach. Dlatego powoływanie się przez apelującą na zasady współzycia społecznego i zarzucanie stronie pozwanej nadużycia prawa nie może zostać uznane za uzasadnione.

Nie mógł odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzut naruszenie art. 6 k.c. poprzez uznanie, że to pozwana kwestionując zasadność wypowiedzenia umowy kredytu powinna wykazać, że umowa została wypowiedziana nieprawidłowo. Niewątpliwie powodowy bank w sposób dostateczny wykazał, że wobec niewywiązywania się powódki z płatności rat kredytowych, wypowiedział jej umowę. Przesłał pozwanej pismem z dnia 1 września 2014 r. wypowiedzenie umowy kredytu rozwojowego indeksowanego kursem franka szwajcarskiego (k. 72). Korespondencja ta została dręczona zgodnie z pkt VI 4 Regulaminu (k. 71v, 334). Tak więc obowiązek wykazania, że doręczenie korespondencji nastąpiło niezgodnie z umową obciążało pozwaną.

Dodać można jedynie i to, że po dacie wypowiedzenia umowy strony porozumiewały się co do spłaty powstałego zadłużenia (2010), a więc powódka musiała wiedzieć o wypowiedzeniu. Sama zresztą w porozumieniu o restrukturyzacji kredytu z dnia 25 stycznia 2010 r. oświadczyła, że „uznaje roszczenie Banku z tytułu umowy, co do zasady oraz co do wysokości” (k. 59)/

Nie był zasadny zarzut naruszenia zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.). Jak już wcześniej zasygnalizowano umowa kredytowa indeksowana do franka szwajcarskiego jest dopuszczalna na gruncie zasady swobody umów. Problematyka ta była przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który podkreślił, że ułożenie stosunku prawnego w ten sposób, że strony wskazują inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania tego zobowiązania jest zgodne z zasadą swobody umów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, Lex nr 1107000, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134).

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 354 § 1 i 2 k.c. „poprzez jego niezastosowanie i w efekcie zaniechanie uznania, że powód wykonywał umowę kredytu łącząca strony w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego (...)”. Z przepisu tego wynika, że dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom (§ 1). W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2). W uzasadnieniu apelacji ozwana akcentowała, iż przepis ten został naruszony z uwagi „rażącej różnicy i nierówności kontraktowej stron”. Sąd Apelacyjny nie podzielił podniesionego zarzutu. Na tle tej konkretnej sprawy, gdzie pozwana nie była przy tym konsumentem, lecz prowadziła działalność gospodarczą i miała przy tym świadomość charakteru zaciąganego kredytu, nie sposób przyjąć pogląd forsowany przez autora apelacji o naruszeniu powyższego przepisu.

Zarzut naruszenia art. 355 § 1 i 2 k.c. „poprzez jego niezastosowanie” nie był trafny. Przepis ten zawiera definicję pojęcia „należytej staranności”. Zdaniem skarżącej powodowy bank „nie wypełnił staranności zawodowej wynikającej z art. 355 § 2 k.c.” przez niedopełnienie obowiązku informacyjnego. Jak już była o tym mowa we wcześniejszych fragmentach uzasadnienia, pozwana była informowana o istocie zaciąganego kredytu indeksowanego do waluty obcej, w szczególności poprzez treść Regulaminu tego kredytu, który stanowił integralną część samej umowy.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także i ostatni z zarzutów, a mianowicie zarzut naruszenie art. 358 § 1 k.c. „poprzez jego niezastosowanie, ewentualnie nieprawidłowe zastosowanie i w konsekwencji bezpodstawne uznanie, że pozwana jest zobowiązana wobec powoda w złotych polskich, podczas gdy w rzeczywistości zobowiązanie pozwanej wobec powoda stanowi kwota we franku szwajcarskim”. Przywołany artykuł 358 § 1 k.c. reguluje dopuszczalność spełnienia w walucie polskiej świadczenia wyrażonego w walucie obcej. Wstępnie wypada przypomnieć, że pojęcie kredytu indeksowanego wprowadzone zostało przez ustawodawcę na podstawie art. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo Bankowe oraz niektórych innych ustawy (Dz. U. 2011, Nr 165, poz. 984), w wyniku której dodano pkt 4a do art. 69 ust. 2 ustawy Prawo Bankowe. Z art. 358 § 1 k.c. wynika, że „Jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia w walucie

obcej”. Z kolei z § 2 wynika, że wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. Skarżąca upatrywała naruszenie art. 358 k.c. w tym, że wierzyciel - w jej ocenie – nie może żądać od dłużnika zapłaty w złotych polskich, lecz tylko w walucie obcej. Na tle art. 358 k.c. ukształtował się już pogląd, że „Dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu (pożyczki) będzie dokonywana w pieniądzu krajowym; zastrzeżenie takie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, przez co nie powoduje zmiany waluty wierzytelności” (wyrok SA w (...) z dnia 11 grudnia 2018 r., LEX nr 2616087). Umowa o kredyt w złotych, indeksowany do kursu waluty obcej charakteryzuje się właśnie tym, że bank zobowiązuje się oddać do swobodnej dyspozycji kredytobiorcy kwotę w złotych stanowiącą równowartość wskazanej w umowie ilości waluty obcej, przedmiotem świadczenia jest kwota w złotych i tylko taką może otrzymać kredytobiorca (wyrok SA w (...) z 18 września 2019 r., LEX nr 2728130). Dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyrok SA w (...) z 27 czerwca 2019 r., I ACa 252/2018).

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, sąd odwoławczy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

W pkt 2 sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd okręgowy w (...)) 402.32 zł tytułem kosztów sądowych związanych z wydatkami na opinie biegłego, a tymczasowo pokrytymi przez Skarb Państwa.

Jednocześnie w pkt 3 wyroku sąd zasądził na podstawie art. 98 k.p.c. od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.100 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 8.100 zł. Pozostała kwota 3.000 zł stanowiła zwrot zaliczki na biegłego uiszczonej przez powoda. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym została ustalona na podstawie § 2 pkt 7 i § 10 ust. 1 pkt 2 o rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Elżbieta Fijałkowska Piotr Górecki Maciej Rozpędowski

--	--	--